

Ha a magánszemély magyar illetőségű, az Egyezmény előírásai alapján három eset vázolható fel.

- Vannak olyan jövedelmek, melyeknél az adóztatás jogát az Egyezmény **kizárólag az illetőség szerinti államnak**, azaz Magyarországnak biztosítja (például ingó értékesítéséből származó jövedelem). Ilyenkor a külföldi államban nincs adókötelezettség.
- Léteznek olyan jövedelemtípusok is, például az osztalék, amelyeknél **mindkét állam** jogosult a jövedelem adóztatására, de a külföldi állam ezzel a jogával csak az Egyezményben meghatározott mértékig élhet.
- Bizonyos jövedelemtípus, például az ingatlanértékesítés, kizárólag a **jövedelem forrása**, vagyis az ingatlan fekvése **szerinti államban** adóztatható.

2. Illetőség

A magánszemély illetősége alapvető az adókötelezettség szempontjából. Az illetőség, vagy bővebben az adóügyi illetőség azt fejezi ki, hogy a **magánszemély melyik állammal áll adózási szempontból a legközelebbi kapcsolatban**.

Ez a fogalom nem azonos az állampolgársággal, bár az állampolgárságnak lehet hatása az illetőségre is.

A magánszemély tényleges illetőségét

- az illetőségre vonatkozó magyar szabályok,
- az érintett külföldi államban az illetőségre vonatkozó előírások,
- a két állam közti, a kettős adóztatás elkerüléséről szóló nemzetközi Egyezmény szabályai (jellemzően annak 4. cikke)

együttesen határozzák meg.

Ha **mind a magyar, mind a külföldi állam megállapította** a saját belső joga szerint a magánszemély belföldi **illetőségét**, akkor az illetőséget az Egyezmény szabályai alapján kell meghatározni.

2.1. Az illetőségre vonatkozó magyar szabályok

A magyar előírások⁵ szerint belföldi illetőségű az a magánszemély, aki

- **magyar állampolgár** (kivéve azt a kettős állampolgárt, akinek Magyarországon nincs bejelentett lakhelye),

⁵ Az Szja tv. 3. § 2. pontja szerint.

- az a magánszemély, aki a külön jogszabály⁶ szerinti szabad tartózkodás jogát egy naptári évben legalább 183 napig Magyarországon gyakorolja (elsősorban EU, EGT állampolgár),
- az előző pontba nem tartozó, a külön jogszabály szerint huzamos tartózkodási jogosultsággal⁷ rendelkező magánszemély, illetve
- a hontalan magánszemély.

Az előzőekben felsoroltak közé nem tartozó magánszemély akkor magyar illetőségű, ha

- kizárólag Magyarországon van állandó lakóhelye, vagy
- a magánszemély létérdekeinek központja Magyarország, azaz a magánszemélyt a legszorosabb személyes, családi és gazdasági kapcsolatok Magyarországhoz fűzik akkor, ha a magánszemélynek egyáltalán nincs, illetve ha Magyarországon és más államban is van állandó lakóhelye,
- a szokásos tartózkodási helye belföld, ha az előzőek alapján illetősége nem állapítható meg.

A magyar szabályok szerint **állandó lakóhely** az olyan lakóhely, **ahol a magánszemély tartós ottlakásra rendezkedett be és ténylegesen ott lakik**. Nem változik az állandó lakóhely, ha a magánszemély ideiglenes jelleggel huzamosabb ideig külföldön tartózkodik.⁸

A magyar szabályok szerint a belföldi adóügyi illetőséget számos körülmény hozza létre. Így például a magyar állampolgárok a magyar szabályok szerint akkor is belföldi illetőségűek, ha többéves időszakban egy külföldi államban élnek és dolgoznak.

Ugyanakkor ezek a személyek **külföldi illetőségűek** is lehetnek, például a külföldi államban tartózkodás hossza, vagy az ottani állandó lakóhely miatt. E példa alapján jól látható, hogy gyakran előfordulhat az az eset, hogy egy magánszemély az államok belső joga alapján párhuzamosan két államban is belföldi illetőségű.

2.2. Az illetőségre vonatkozó szabályok külföldi államban

Előfordulhat, hogy egy magyar illetőségű magánszemélynek egy külföldi államban is illetősége van az ottani jogszabályok alapján. Ezt megalapozhatja például a külföldön tartózkodás hossza (jellemzően a 183 napot elérő tartózkodás), vagy a külföldi állandó lakóhely.

⁶ A szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi I. törvény.

⁷ A harmadik országbeli állampolgárok beutazására és tartózkodására vonatkozó általános szabályokról szóló 2023. évi XC. törvény.

⁸ Az egyes adótörvények és más kapcsolódó törvények módosításáról, valamint a bevándorlási különadóról szóló 2018. évi XLI. törvény 1. § (1) bekezdése kiegészítette az állandó lakóhely fogalmával az Szja tv. 3. § 2. pontját. A módosítás 2018. július 26. napjától hatályos, de az átmeneti rendelkezések alapján a 2018. január 1-től keletkezett adókötelezettségekre is alkalmazható.